

Debreczeni Független Ujság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Műhelyben:

Vidéken:

hón. . . . . I. hár. Egy hónap. I. hár. 50 fill.
Negyedévre . . . 3 . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Felolvasó szerkesztő:

IFJ. MÓRIZ PÁL.

Kiadók és laptulajdonosok:

HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

DEBRECEN,

Piac-utca 47. és 48. szám.

Jogos feljajdulás.

Szárazság is volt már máskor akkor is voltak a mostanihoz hasonló tanácsok és javaslatok, a jövőben való elkerülésre nézve, úgy, mint az idén is vannak. Amiként akkor is csak papirosra tett jámbor óhajítások maradtak azok, úgy maradnak azok most is. Mert azokat a javaslatokat, amik a bajok elhárítására szolgálnának, nem adják ingyen. Ha ingyen adnák, talán lenne egyiktől vagy másiktól valami. Ámde öntöző csatorna is, rézöntés is pénzbe, még pedig jókora pénzbe kerül s ha az van is katonaságra és czivilista-emelésre, de az ország ilyen javaira nem akad.

Ime, most tanácskoztak napokon át az ország fővárosában a nemzetközi tüzoltók, hogy megállapítsák újból azokat a fegyvereket, amikkel a vészes elem ellen a siker reményével küzdhet. S míg odafent tanácskoznak, míg az elméleti nézetek s megtörtént esetekből levont tapasztalatok jutnak kifejezésre, lobog a tüzvész lángja falukban s városokban egyaránt, a vörös kakas kukorikol a pusztulás zsarátno-

kába omló nemzeti vagyona felé. És nincsen segítség, mert nincsen segítő eszköz, nincsenek rendes tüzoltóságok, ahol esetleg van, hiányzik az érdemes vezetés, ha még ez is volna, akkor nincsen megfelelő szerelvény és oltóeszköz. Némely helyen még viz sincsen, ha már minden volna is.

Általán a vidéki városok nagy része még ma sem áll tüzoltás tekintetében sokkal előbb, mint a csak pár évtizede mult időkben, amikor a tüzveszedelem ügye a néhány kéményseprőre s mit sem érő ócska fecskendőkre volt bízva. Vannak városok, a melyek vívmány gyanánt mutatják ki, hogy van már rendes tüzoltóságuk is, amely — a toronybaktert is beleszámítva — négy személyből áll.

Szóval ez ügyek iránt komoly érdeklődés nincsen országszerte, anyagi áldozatokat pedig éppen nem fordítanak rá. Nálunk is, a hol mégis csak más állapotok vannak e tekintetben, megeskik, hogy új szerelvények javasolt beszerzését elodázták. Mi van akkor más hol? A faluban, községekben, ahol egész utcák sorát emészti fel a tűz évente, leginkább pedig a mostanihoz

hasonló száraz esztendőben. A magánvagyona, de egyben a nemzeti vagyona is évente óriási pusztulást szenved a lehetetlen helyzet által.

Minden esztendőben sorra égnek a falvak s helyi részleges nyomoruság támad a szerencsétlenség nyomában. Mikor pedig, mint az idén, amugy is az inségre van szomorú kilátás télire, még kétségbeejtőbb állapot ez, amin sajnós, a szaktanácskozmányok nem segítenek. Mert a szóval elmondott, vagy papirosra letett legszakértőbb elméletek sem érnek semmit, ha kivételükre hiányzik az anyagi erő.

Ezt pedig hol vegyen az ország népe. A községi pótdadók már is kíméletlenül nyomják a népet, igen sok helyen több a pótdadó, mint az állami adó, miként a szomorú sorsra jutott Gyöngyös városánál is — honnan vegye az ilyen község az újabb tüzoltói befektetésre a pénzt? A nép a pótdadó, a község adósság terhe alatt roskadozik, az állam pedig csinál tüzrendészeti szabályrendeletet, amelyet csak pénzzel lehetne végrehajtani, pénzt azonban az állam nem ad. Azt csak elveszi, hogy a közös hadsereget tömje vele.

Az arany lótuszvirág.

Japán legenda.

Németből fordította: **Bándy Gyula.**

Midőn még az irgalmas Sakani-yori* az emberek közt járt-kelt, megmászta egy szer a Dan-doku hegyet, hogy szabad idejében átadja magát a komoly elmélkedésnek. Amint pedig az éj közeledett, a hogyi ösvényen lefelé visszaindult a városba. Sötét árnyak borultak már a földre és hang se zavarta az ünnepélyes csöndet.

Amikor utjában az utolsó sziklahasadékot elérte, váratlanul dörgő hangot hallott, amely e szavakat mondta:

— Shiojiyo mujiyo (a látszat csal)

Csudálattal és bámulással telve gondolta Sakani-yorai:

— Milyen lény ez? Meg kell kérdeznem és megkísérelnem, hogy többet tudjak meg.

És az örvény szélére lépett, miközben a csodálatos szózat megismétlődött. Amikor letekintett, félelmes tatsut (sárkányt) vett észre, amely fenyegetőleg nézett rája fel.

* Sakyamint, a buddhista vallás alapítóját — a japánok Sakani yorainak nevezik — követői rendszeren arany lótuszvirágon ülve ábrázolják. Ennek a képnek eredetéről mesélik a papok a fenti legendát.

Sakani-yorai leült a sziklacsucs szélére és így szólította meg a szörnyet:

— Hogy jössz te a buddhizmus felsőbb miszteriumainak ismeretére? Tíz év óta elmélkedem buzgón, de erre a mond sra még nem birtam rájönni. Se okvetlenül tudsz még többet is. Szólj!

A sárkány a szikla lába felé fordult és menydörgésszerű hangon így szólt:

— Ze-shio metsupo! (Minden élő dolog ellenlábasa Buddha törvényének.) Azután elhallgatott, és Sakani-yorai ezt válaszolta:

— Ez igen helyes; de hát beszélj tovább.

— Shio-metsu metsu-i! (Minden élőnek meg kell halnia), hangzott fel alulról. Sakani-yorai meghajtotta magát és így felelt:

— A mondat helyesebb, mint az előbbi, azonban szeretnék még többet hallani.

A szörnyeteg sóvár szemekkel szemlélte őt és így szólt:

— A következő Igazság az utolsó és legbecesebb, de én nem bírom előbb kimondani, míg éhségemet nem csillapítottam. Virradat óta nem ettem semmit és teljesen kimerültem. Adj nekem táplálékot és megfogod hallani a mélyértelmű mondások utolsóját.

— Adok neked, amit akarsz — válaszolta Sakani-yorai. Te oly nagy bölcsességnek adod a jelét, hogy nem bírnék tőled semmit sem megtagadni. Mit kívánsz?

— Emberhust! — volt a válasz. Szánakozva tekintett rá Sakani-yorai és ezt mondta:

— Vallásom tiltja nekem, hogy életem megsemmisítsem; de mivel a nép kedvéért az utolsó mondatot hallanom kell, feláldozom önként magamat. Most hát mondj el nekem mindent, amit tudsz.

A szörnyeteg felnyitotta roppant nagy torkát, miközben így szólt:

Jaku-metsu J-raku! (A legnagyobb boldogság akkor éri az embert, ha a lélek elhagyja a testet.)

Sakani-yorai mohón figyelt, aztán meghajtotta szent fejét és beleugrott a szörnytátongó torkába.

Alighogy azonban a sárkány állkapcsait megérintette, ezek nyolcz részre oszlottak és átváltak nyolcz arany lótuszszírommá.

Az értelmezés pedig, amelyet Buddha papjai adtak a képnek, a következő: a hogyan Sakani-yorai átszolgáltatta magát a szörnyetegnek, úgy kell nekünk is magunkat szent tanításainak karjaiba vetnünk.

Felhívás a t. szülők és deákságához!

Ki akar elegáns, divatos és tartós **férfi-, fiu- és gyermek ruhát** vásárolni? az nálam olcsóbban megveheti mint bárkinél másutt **DEBRECZEN, piacz-utca 47.** a Dreher sörcsarnok és a Hungaria kávéház között, **nagy választék iskola öltönyökben.**

GERŐ E.

Az igazi magyar műiparos.

Dávidházi Kálmán könyvkötészete.

Az öreg debreczeni kollégium könyvtárában érdekes kötési könyvek maradtak fenn a múlt század elejéről a főlzabaduló könyvkötő legények remekei közül, nemkülönben a könyvkötő diákoktól, kik már a híres rézmetsző diákok idejében dolgoztak. E könyvkötészet tekintetében igen érdekes munkákon a magyar stílusú könyvkötő ipar megteremtésének első és elég sikeres kísérleteit látjuk. A keletiesen sokszínű mezőkre osztott könyvtáblán ott szerepelnek a magyar szövő és agyag-iparművészet ismert elemei, a Debreczent jellemző akáczevel is köztük. A tábla síkjának felosztása, vonalai, valószínűleg véletlenül, a Corvinák reneszánszára emlékeztet. A művészi kiállítás mellett azonban a főgond a kötés tartósságára irányult, mert míg ma a jó könyveket olcsón megszerezhetjük újabb meg újabb kiadásokban, régen a drága könyveket sok használó és sok év rontásától óvta a könyvkötő mester.

E százéves mesterek törekvése bátor és sikeres lépés a magyar könyvkötési stílus megteremtésére. De ma miért nem megyünk ez irányban tovább, sőt amaz egy lépést is visszaléptünk. Pedig e hazai iparág nem olyan, mint a többi ipar, melyet lever az osztrák gyártermelés. Hiszen a magyarországi könyveket Magyarországon szoktuk bekötetni. Igen kár, hogy a magyar olvasóközönség mindent a 40—50 filiérés iskolai könyvek módjára kötött be, mintha csak egy évig akarná használni, mint a diákok. Még sajnálatosabb, hogy semmi figyelemmel nincsenek a kötés stílusára. Beérik a budapesti gyári előállítás iztelen tarkabarka férc munkival, a diszkötésen csak hadd minél több legyen az aranyozás, legtöbbször a német reneszánsz, a barokk és rokokó kiélt, unalmas formáiban. Aki aránylag tervszerűen kötött, az is csak gyászfeketebe kötött minden könyvét, még a szerelmes verseket is, rahuzat a sarkára pár arany vonalat — és eleget tett a maga szépjéremének. Legtöbbször odaadják a könyvet a könyvkötőnek, kősse be ahogy akarja, aztán beköti minden izlés és stílusra törekvés nélkül, pedig még a malaj is minden faeszközét bizonyos stílusban ékesíti ki, a maga tulajdon stílusában. Lehetne, de mert nincs magyar könyvkötőstílus?

E lelketlen munkák rendszertelen, izléstelen tömegéből magosan kiválnak izlésükkel s határozott stílusra törekvéssel a debreczeni Dávidházi Kálmán finomabb műipari munkái. Míg Budapest könyvkötői ezrével préselik a bőrt utánzó papír vagy bőr táblákat, Dávidházi főtartva és továbbfejlesztve nagyapái iparművészetét, a bőrégetésnek, véseknak, kiverésnek, festésnek bőrmozzajának változatos remekeivel szolgálja a nemes föladatot: méltó külső formában jelentetni meg legnemesebb barátainkat, a könyveket. Egy-egy diszes albumra okmánytartóra ráálldoz heteket is, szorgalmasan tervezve festve, égetve, véseve, mint egy középkori bibliakötő szerzetes, ráálldozza saját gyöngülő szemének látását, mert nagyapái után senki sem tudja már ugye munkákat kivéve. Budapestben sokszoros jövedelemre tehetne szert, de meg akar állani ez elődeitől örökölt helyen, bár a mai közönség mostohábbra vált s nem gondol arra, hogy Petőfijét különbül kötsse be, mint a szakácskönyvét.

De a legnemesebb és figyelmet követelőbb Dávidházinak törekvése közül az, melyet a magyar könyvkötőstílus határozott megteremtésére fordít. A könyvkötészetben teljesen elhanyagolják minálunk a nemzeti szellem követelményeit, Petőfit német stílusba kötik, Vas Gerebent bécsi rongy szeczezzsióba. Bezzeg, vegyük kezünkbe a legutolsó angol

könyvet, mindenkinek kötelessége is mutatja az angolt, a könyvtábla komoly egyszerűsége, a tömör érett, sötét színek, leginkább sötét-kék. A kötött könyv lapjai csak felül vannak metszve, oldalt s alul a friss nyers papír a simatlan granitra emlékeztet. Csak a magyar könyv nem jelenik meg a maga nemzeti viseletében. A magyar stílusú könyv külseje mindenesetre az élénk színeket kedveli, vonalzatuk aranyos, mint a magyar ruhazatokon a zsinór, a betétek tarka, letompítottan színtűek. A szín a könyv tartalmától is függ. Dávidházi pár hónap óta a kollégium összes új könyveit a husz szak szerint husz más más színbe köti, pl. a jogtudomány gránitszürke, az irodalom — a tenyészet teli zöldje, a történelem — vörös, az előretörő élet jegyében stb.

Diszes munkákra a magyar diszitő stílus kifogyhatatlan változatosságban kínálja alakjait. A magyar könyv szereti a sok külső diszt, mielőtt is kapkodtunk a könyvek czíraságán, de tulságosan és stílusbeli izlés nélkül.

Mindenesetre ajánljuk a könyveket szerető közönségnek, hogy több figyelmet fordítson könyveire s törekedjék itt is az izlés követelményeire. stílusra, alig kerül ez drágábbba. Tekintsék meg a Dávidházi könyvkötő műhelyét s nem is képzelik mily műveléssel fogják látni az ő jelesebb műipari munkáit. De az iparművészetnek nem csak a drága kötés az anyaga, hanem az egyszerű is. Kinek ne volna pár kedvesebb könyve, albuma, melyet naponta kezébe vesz? Ajánldékok közt legnemesebb a jó könyv szép formában. De a legegyszerűbb könyv is jelezzen valamit belsejéből és mutasson gazdátja önálló izlésére, magyar művészi érzékére.

Dávidházi Kálmán nemes törekvése sok figyelmet, minden izléssel bíró magyar ember partolását érdemli meg.

Bodor Aladár.

Vármegyénk és közelvidéke.

Polgári leányiskola Hajdunánáson.

Hajdunánás város minden szépért és jóért lelkesülő polgárságának a múlt évben régi óhajta ment teljesülésbe, a midőn a debreczeni születésű, kiváló szakképzettségű polgári leányiskolai tanárnő: Bőszörményi Róza megnyitotta nyilvános jellegű polgári leányiskoláját.

Az elmúlt iskolai év megmutatta, mily szükség volt erre a tösgyökeres magyar városban; menyire siettek a szülők felkeresni ez iskolát és mily nagy volt örömlük, hogy távol levő leánygyermekük az édes anyai felügyelet alatt itthon folytathatják tovább tanulmányaikat. És a remény, melyet az iskolához kötöttek, nem csalta meg őket. Fényesen bebizonyult az odaadó, tapintatos vezetés, ugy az évfolyamán tartott hazafias ünnepélyek, mint az évszázó vizsga alkalmával elért fényes eredmény által.

Az a nagy és művelt közönség, a mely az évszázón jelen volt, sok ideig beszélt azon kedves, vonzó, mindenki által elismert, bensős, őszinte, bizalmas viszonyról, melylyel a tanítványok, tanítónőkkel szemben viselkedtek. Már kezdetben ugy a város, mint az egyház sietett e nagy házagot partoló intézmény fölkarolására és hisszük, mint szülők, sőt elvárják ugy az egyház, mint a város részéről, hogy még több segítséggel is járuljon e nagy szükségletet pótló iskola fenntartásához. A kitünő, tapintatos igazgatónő ugyan a jövő tanévre nézve messzemenő lépéseket tett.

Megnyerte a főgimnáziumi tanári kar két jeles képzettségű tanárát óradókul, Brassay Károly és Faragó László személyében. Így a jövő tanévben 5 tanár fog működni e zsenge, de nagy reményekre jo-

gosított és igaz szeretettel körülvelt iskola felvirágzásán, ami nemcsak a hajdunánásiak, hanem az egész Tisza mentén lakó községek érdeke is. Ez iskola fennállásával nem lesznek kénytelenek leánygyermeküket messze küldeni drága pénzért, mert Nánáson igen tisztos családoknál olcsó ellátásért biztos helyet kaphatnak és gyermekeiket gyakran csekély költségért látogathatják meg. A hajdunánási polgári leányiskolánál a beiratkozások szeptember 1-én kezdődnek és annak első napjain tartanak.

Kiutalt pótlékok. A megyei tisztviselők a fizetésök kiegészítéséről szóló törvény értelmében holnap kapják ki a régi és az új fizetésök közti különbözetet.

Nagy tűz Balmazújvároson. Könynyen az egész városra végzetessé válható tűz ütött ki hétfőn Balmazújvároson. A tűz Tar Gábor házának tetőzetén ütött ki. Mire észre vették, már az egész tetőzet lángokban állott. Az oltás a nagy vízhiány miatt nehezen ment. A szél a parazsokat Tar Gábor istállójának és sertésóljának tetőzetére hordta, amely pár perc alatt szintén kigyuladt. A szél innen a parazsot a 18 méternyi távolban levő Róth Sándor istállójára, onnan pedig a 16 méter távolságban levő sertésóli tetejére hordta. A lakosság óriási erőfeszítéssel nyomta el a tüzet, amely a félvárost is elhamvasztotta volna, ha a szél el nem áll. Tar Gábor 2000, Róth Sándor 700 korona kárt szenvedett.

Leütötte a barátját.

Halálos végű tréfa.

Tragikus eset történt a vas megyei Csehi községben, ahol vidám mulató társaság ötletének szomorú következménye lett. Vig társaság ült együtt az ottani olvasó körben. Ott volt a társaságban Brüll Ignác kereskedő is, kinél a múlt héten betörök jártak, de az éjjeli őr elriasztotta Brüllt, hogy nem mert kimenni az udvarra, hogy a betörőket elfogja, sőt még nem is mert kilőni rájuk, mert félt, hogy hátrafelé süll el a revolver. Addig bosszantották aztán Brüllt, míg az meg-unván a dolgot, eltávozott.

Ott hagyta aztán az évelődőket, akik aztán tovább mulattak. Este 11 óra után Heider Pál odavaló lakosnak az a bolond ötlete támadt, hogy ijeszték meg Brüllt. A társaságnak tetszett az ajánlat s terv szerint valamennyien elindultak Brüll háza felé. A társaság néhány tagja bemászott a ház udvarára s az onnan nyíló ajtót kezdte feszegetni, míg a másik része köztük Heider Pál, a terv kieszelője, az utcán a Brüll hálószobájának az ablaka alatt foglalt állást, s az ablakot akarták felnyitni, miközben betörték az ablaküveget is, a mely nagy csörömpöléssel hullott le. A zajra felébredt Brüll Ignác meg a felesége.

Az asszony azt hitte, hogy ismét rablók járnak a házban, elkezdett sívalkodni, mi arra készítette Brüllt, hogy elővegye a töltött revolvért. Azzal aztán kilőtt a szobából az utcára. Abban a pillanatban éppen Heider állott az ablak előtt, aki éppen hallgatta az

asszony jajveszékelését s a kilőtt golyó homlokán találta. Heider elbukott az ablak alatt s pár percnyi vonaglás után meghalt.

Ez a nem várt esett nagy rémületet idézett elő. A jókedvű társaság széteszlott, de aztán orvossal tértek vissza, aki azonban csak a beállott halált állapíthatta meg.

Mi az újság?

Magyar zászló Horvátországban. Zágrábról jelentik, hogy általános feltűnt, hogy a király születése napján és szent-István ünnepén is úgy a horvát fővárosban, mint a vidéken jóval több helyen volt kitűzve a magyar nemzeti zászló, mint annak előtte anélkül, hogy bármi kellemetlen tünetésekről kellene beszámolni. Csak Vinkovczen okozott a magyar zászlók kitűzése némi izgalmat, mely azonban csakhamar lecsillapodott. Máskülönb mindenütt örvendetes módon nyilvánult a nép hangulatában beállott fordulat.

Három pillanat alatt ölő méreg. Az afrikai benszülöttek nyilmérgeiről eddigelé édeskeveset tud még a tudomány, mindössze csak irritozatos hatásait ismerjük, — sajnos — jórészt európai utazók tragikus pusztulása révén. Most azonban ezeknek a nyilmérgeknek igen veszedelmes fajtáját végre vegyi összetételeiben is megismerhettük. Ez a méreg Német-Keletafrika benszülött törzseinél használatos és hatásában igazán félelemletes. A legelterjedtebb keletafrika Sirati területében. A méreg az *Acocanthera abyssinica* nevű növény nedvéből készül, amely az Apocynaceae növény családjába tartozik és a szomali néptörzs nyilmérget (ouabayo) is szolgáltatja. E veszedelmes méregnek pusztító hatását már régen ismerik, a kémiai tulajdonságait azonban pontosan csak legújában állapította meg két német vegyész, Brieger és Disselhorst. Vizsgálataikat azokkal a mérgezett nyilakkal végezték, melyeket a német keletafrikai csapattest főorvosától, Steuber főtörzsvorostól kaptak. Brieger és Disselhorst megállapította, hogy a méreg az állati és emberi szervezetre már 1 milligrammnyi mennyiségben is föltétlenül halálos. Hatása irritozatosan gyors, rettentő kinokat okoz és a holttestet a legrövidebb idő alatt rothadásba viszi.

Új emlékoszlop Szolnok-Dobókában. Szolnok-Doboka vármegye szamosújvári járásában kebelezett Ördögös-Füzes község lakossága lelkes ünnepet ült Szent-István király napján, midőn nagy közönség részvétel mellett leleplezte azt az egyszerű, gránitkőből faragott emlékoszlopot, melyet a szabadságharc alatt mártírhallál kiszervevet *Ercse* János ev. ref. lelkész és *Barabás* András községi jegyző és több névtelen vértanu emlékére emelt Ördög-Füzes község polgársága.

Váltóhamisítóegyetemi hallgató. Belopotoczky István szarvasi bölcészettan hallgató váltót hamisított. Erején felül költséget, pocsekolta a pénzt, amelyhez bünyös uton jutott. Meglepo ügyességgel hamisította a váltókat. Előbb a szarvasi takarékpénztárnál nyújtott be 580 koronáról kiállított hamis váltót, majd a békésszentandrás takarékpénztárnál 50 koronáról, míg a harmadiknál, mikor a szarvasi hitelbanknál akart leszámoltatni egy 500 koronás hamis váltót, rajtacsípték a turpisságon és letartóztatták.

Lakodalom és temetés. Párját ritkító eset történt a múlt héten Tibold-Darócson. Brieger Bernát házánál leányának Herminának lakodalmára összegyűlt a lakodal-

mas nép, amidőn a menyasszony nagyanyja özv. Domány Éliásné birtokosnő hirtelen elhalt. Az esküvőt azonban már elhalasztani nem lehetett s így az esküvő után a lakodalmas nép gyászoló közönség lett s a hirtelen elhalt urnót a lakodalom után temették el nagy részvét mellett.

Gyilkosság és öngyilkosság. Gyula-Varsádon tegnap Gále Geraszim rálesett a vele vadházasságban élő asszonyra s orozva rálőtt. A lövés az asszonyt a szive táján találta s rögtön halálát okozta. Gale ezután maga ellen fordította a fegyvert s mellbe lötte magát. Haldokolva szállították a lakására. A gyilkosságra féltékenység adott okot.

Nagy tüzek a Székelyföldön.

Borszékről kaptuk a következő tudósítást: Alsó-Borszék község közelében, a köszénbányatelep szomszédságában, 3 napon át égett az erdő. Elégett körülbelül 5—10 holdnyi fenyőerdő rész. A szurkos fenyőfák égése borzasztóan fenséges látványt nyújtott az érdeklődésből odasereglett fürdővendégeknek, akiknek a figyelmét mindjárt kezdetben magára vonta a falu felett lebegő hatalmas füst.

Még szerencse a szerencsétlenségben, hogy a tüzet idején észrevették s a lehetőségig igyekeztek meggátolni továbbterjedését. A mentés munkáját nagyon megkönnyítette a kis patak, amely az égő facsoport mellett folydogál. Ennek s az égő terület körül álló fák kivágásának köszönhető, hogy csak ekkora, aránylag kis erdőrész égett le.

Ennél azonban sokkal nagyobb darab szakértői hozzávetőleges becslés szerint 80—100 holdnyi erdő ég már negyednapja a Málna-vész oldalán a fürdőtől jó félóranyira. *Ekkora tűzvész itt emberemlékezet óta nem volt.* A haragosvörös, fojtó füst reggel felé szinte lehetetlenné tette a szabadban való tartózkodást. Itt már nehezebben ment a pusztító elem korlátozása: viz-erecske ugyan itt sem hiányzik, de nagyon érezhető volt ezen a messzebb fekvő helyen a munkás kéz távolléte.

Igy történt aztán, hogy a lángok a csermely innenső partjára s a hegy tulsó lejtőjére is átharapóztak. A gazdák leginkább csak akkor kezdtek törődni a dologgal, mikor közeli vetésüket kezdte fenyegetni a tűz. A tulajdonos Gyergyó-Szárhegy községnek mindjárt a baj kitörése után sürgönyöztek, jöttek is 4 szekéren emberek, de még mindig nem értek el valami nagy eredményt. Már-már a fürdő üzlet területéhez tartozó erdőbe is belekapott volna a tűz, ha az ügyes és életrevaló bérlő megfelelő számú üveggyári munkást nem rendelt volna ki a helyszínére a mentési munkálatok céljából s nem gondoskodnék félnaponként felváltásukról. A komoly és erélyes munka remélhetőleg mielőbb véget vet most már a tűz pusztításának.

Azt is beszélük, hogy Gyergyóban, a mely vidék tudvalevőleg Csik megye északi felét képezi, még 8 helyen van kisebb-nagyobb erdőégés. Ezt azonban már nem állíthatjuk egész határozottsággal, mert nincs róla biztos és pontos értesülésünk.

Lapuak zártakor vesszük a hirt, hogy a tegnapi áldott zápor mindenfelé eloltotta a tüzet.

Zsebtolvaj máv. mérnök.

Tettenérés a vonaton.

Hétfőn történt, hogy a zágrábi irgalmas rend főnöke *Lengyel*, kirándulást tett a rend kerületébe tartozó községekbe. A vonat első osztályu kocsiján utazott, amelyen kivüle még kifogástalan uri ember foglalt helyet. A vonat egyszerre nyílt pályán füttyentett és észre lehetett venni, hogy meg akar állni. A rendfőnök ekkor kinézett az ablakon, hogy megnézzze a baj okát.

Egyszerre érezte, hogy valaki a zsebében kotorász. Nyomban zsebéhez kapott és meglepetve látta, hogy utitársa a tolvaj. A rendfőnök ekkor segítségért kiáltott és mindaddig, míg valaki megérkezik, fogva akarta tartani a tolvajt. E közben dulakodni kezdtek.

Nemsokára a vonat beérkezett az állomásra, ahol feljelentést tett az előjárónál. A vasuti főnök meglepetten konstataulta, hogy a tolvaj *Kassa* Ferencz máv. mérnök. Kassa tagadta tettét, de a pap megmaradt a mellett, hogy feljeleníti. Zágrábban be is jelentette az esetet a rendőrségnél, amely a zsebtolvaj mérnök ellen a vizsgálatot megindította.

Kassa Ferencz a zágrábi üzletvezetőséghez van beosztva és ott nagy izgatottságot keltett a kinos eset.

Letartóztatott gyermekkereskedő.

Veszedelmes gonoszlelvőt tartóztatott le a csendőrség a napokban a nyítramegyei Csiffár községben. Banga Györgynek hívják az illetőt s afféle vásári koldus, aki egyfogatú sátoros kocsiján barangolt az egész országban s megfordult mindenhol, ahol csak vásár vagy bucsu volt. Banga György közismert volt a koldusok körében. Amelyik koldusnak valami nyomorék vezetőre volt szüksége, az csak Bangához fordult, aki jó pénzért szállított nyomorék, szánandó külsejű vezető gyermeket.

Banga Györgynek ugyanis az volt a mestersége, hogy csavargása közben, ha csak gyermeket talált valahol, elrabolta s lakásán addig csavargatta a gyermek végtagjait, míg nyomorékká nem tette. Mikor ez megtörtént, kioktatta a kis nyomorékokat, hogyan kell az emberben szánalmat gerjeszteni.

Valóságos iskolája volt Bangának, aki aztán az elnyomorított és „kiképzett” gyermekeket eladta koldusvezetőkül. Ismerték a koldusok Banga iskoláját s ők maguk is szállítottak hozzá gyermekeket „kiképzés” végett, amint ezt az eddigi vizsgálat meg is állapította.

Évek óta folytatta már Banga gyalázatos üzelmét büntetlenül és még tovább is üzte volna, ha a véletlen nem szolgáltatja a bestiát a csendőrök kezébe.

A múlt pénteken Csiffára érkezett, hogy az ott másnap megtartandó bucsun üzletet csináljon, kocsiját, amelyen két nyomorék gyermek és a felesége ült, kint hagyta a község szélén, míg maga besántikált a faluba, hogy széjjel nézzen.

Mig távol volt, felesége az egyik nyomorék gyermeket Bezdeg Mihályt elküldte a közeli kutra vizért. Ott találkozott a gyer-

ipariskolai pénztár költségvetése a vallás- és közoktatási miniszteriumnak az államsegély kieszközölése végett már előzőleg külön fel lett terjesztve.

Ezek után tisztelettel kérem ezen 1905-ik évi költségelirányzati javaslatot kinyomatni s a szakbizottságok tárgyalása után a tek. bizottsági közgyűléshez beterjeszteni.

Halálos parasztpárba.

Felső-Szent-iván községben egymást érik a véres események. Vasárnap hálállal végződő verekedés volt a községben, amelyről a következőket jelenti tudósítónk:

Vasárnap egy csapat legény mulatozott a község korcsmájában. Már ittások voltak részben, amikor a mulatozók közül a három legduhajabb névszerint: Csorba András, Pancsics Illés és Mészáros János összeverekedtek.

Szokásuk szerint bicskát rántottak elő a csizmaszárból és olyan düvel szurkálták egymást, hogy Csorba holtan maradt a csatatéren. Pancsics életveszélyesen megsebesült s egyedül Mészáros menekült könnyebb sebekkel.

Utóbbit elfogták és az ügyészség előzetes letartóztatását rendelte el. Pancsics felépüléséhez kevés a remény.

— **Váradai Károly főigazgató.** A debreczeni kegyesrendi főgimnázium igazgatóját, dr. Váradai Karolyt, mint fővárosi tudósítónk késő éjjel táviratozza, szép kitüntetés érte. A közoktatásügyi kormány előterjesztésére a király a megüresedett székesfehérvári tankerület főigazgatójává nevezte ki. A kinevezésről szóló hír a hivatalos Budapesti Közlöny legközelebbi számában fog megjelenni. A kitüntetés érdemes férfiut ért, akinek távozását csak sajnálni tudjuk.

— **Ahol a város nyit mészárszéket.** Nem Debreczenről van szó. Szombathely városa az, mely a husrágás megszüntetése céljából elhatározta, hogy maga fog marhát vágatni, hogy a hus előállításának áráról meggyőződést szerezzen és amennyiben azt találná, hogy a mészárosok sarca túl magas, a városi mészárszék felállítására megtegye a szükséges intézkedéseket. A város keresett vágatásra alkalmas marhát, de nem talált. A kartellben levő mészárosok ugyanis azzal terrorizálták a marhákat felhajtó gazdákat, hogy amennyiben a városnak marhát átengednének, úgy a jövőben egyáltalában nem vásárolnak tőlük marhát és szükségleteiket idegenből szerzik be. Ez a fenyegetés hatott és akárhány helyen a marhát árusító gazda kijelentette a város kiküldötteinek, hogy a város számára nem ad marhát, mert a város le akarja szorítani a marha értékét és tönkre akarja tenni a mészárosokat. A félrevezetett gazdák eme téves felfogásán a tervezett próbavágatás elvégzése hajótörést szenvedett úgy, hogy a próbavágatást el kellett halasztani. A város mindennek daczára a próbavágatást a héten okvetlenül meg fogja tartani és e célból idegenben vásárolt marhákat, a többek közt a debreczeni vásárban is. A próbavágatásra is idegen mészárossegédet alkalmazott, nehogy a helybeli becsaphassa a város fogyasztó közönségét. Csodálatos, hogy a debreczeni tanács ennyire mellőzi a közönség érdekét.

— **Nagy sertéskivétel Bécsbe.** A földmivelségi kormány táviratban értesítette a debreczeni rendőrséget, hogy 1300 disznónak Bécsbe való szállítását megengedte. A nagy szállítmányból Nagy Jakab 500, Horváth József 250, Nagy Lajos 350 és Szakácsi Andor 200 sertést szállít. A boldog bécsi közönség így kapja a debreczeni sertések legjavát, míg nálunk a döghus is piacra kerülhet Ez az egyik előnye a — közös vámtérületnek.

— **Meghaltak.** Matkó András ev. ref. 1 hónapos, Daku Mária ev. ref. 10 hónapos, Arany János ev. ref. 2 hónapos csecsemők, Kabai János ev. ref. 55 éves napszámos, Molnár Józsefné Szendrei Emilia rómi kath. 30 éves, özv. Szabó Ferenczné Gulyás Erzsébet ev. ref. 62 éves szakácsnő, Gönczi Lukács ev. ref. 23 éves honvéd gyalogos, özv. Burai Jánosné Busi Zsuzsanna ev. ref. 75 éves kisbirtokosnő és Hollender Berta izr. 6 éves gyermek.

— **Új igazgató a r. k. főgimnáziumban.** A debreczeni kegyesrendi főgimnázium új igazgatója, mint Szegedről táviratozza tudósítónk, az ottani rendház kitűnő tagja, dr. Jászay Rezső, az országos nevű történész és kitűnő tankönyvíró lesz, aki már a napokban el is foglalja állását a szegedi hiradás szerint. Jászay Rezső aránylag még fiatal ember, 35 éves, egész Európát beutazta, Szegeden a Dugonics-társaság tudományos osztályának tagja és számos történelmi szakmunkát írt, amelyeket a szaktudósok méltó elismeréssel fogadtak.

— **Debreczeniek Tátrafüreden.** A legutolsó névsor szerint odaértek Debreczenből: Simonffy Imre nyugdíjas polgármester, özv. Simonffy Béláné Bay Ilona, Tikos Imre mérnök, Balogh István földbirtokos és neje, Berzöffy Vincze takarékpénztári tisztviselő, Balla Jenő százados, Mandel Jenő terménykereskedő és neje.

— **Az ipartörvény revíziója.** A kereskedelemügyi kormány most gyűjti az adatokat az ipartörvény revíziójához. A kormány most leiratban utasította az ipartestületet, hogy a mesterek, az iparsegédék és tanoncok iparágak részinti kimutatását terjessze fel.

— **Esküvő.** Diszes esküvő volt szerdán délelőtt a róm. kath. templomban. Dr. Dzurilla Béla János szombathelyi máv. hivatalnok vezette oltárhoz nagyműveltségű és kedves menyasszonyát, Szabó Margit Ilona kisasszonyt. Esküvő után a fiatal pár nászútra indult.

— **Katonai felülvizsgálat.** A szerdán délelőtt tartott katonai felülvizsgálaton 17 katona került vizsgálat alá, akik közül 1 a továbbszolgálatra utasított, 1 a póttartalékba helyeztetett, 15 pedig elbocsájtott.

— **Hír a Csokonai körből.** Kardos Albert, a Csokonai-kör titkára, visszatérően nyaralásából, a mai napon átvette a kör titkári teendőit.

— **Legeltetés felesbe.** Felső Tárkány község előjárósága értesítette a polgármesteri hivatalt, hogy több ottani gazda hajlandó mintegy 60–80 darab, 2–3 éves ökröket és néhány tehenet teleltetésre elvállalni. A marhákat már most lehetne felhajtani.

— **Butorgyár Debreczenben.** A jóhírnevű Killer Ede kárposznak a Tóth-féle kályhagyár telepen butorgyár felállítása céljából a debreczeni iparhatósághoz benyújtott folyamodása folytán az 1884. évi XVII. törvények 25–27. §-ai alapján a helyszínen tartani szokott tárgyalást augusztus hó 24 ik napján délután 3 órakor tartották meg. A kérdéses telep körül lakó szomszédok, általában pedig a közönség azon felhívással értesítettek, hogy mindazok, kik a tervezett vállalat ellen bármi okból kifogást akarnak tenni, azt az iparhatóságnál a tárgyalás napjáig akár írásban bejelenthetik, akár pedig a tárgyaláskor szóval előterjeszthetik, mert a későbbi felszólamlások figyelembe nem vétetnek. A hirdetmény alapján megjelentek a szomszédok, de kifogásokat nem emeltek, így hát a rendőség a telepengedélyt megadta az új butorgyárosnak.

— **Roszul járnak az órák.** A legnagyobb vidéki város volnánk s mégis tagadhatatlan, hogy sok tekintetben hátrább vagyunk akármelyik községnél. Itt van például a mi rettenetes óra-mizériánk. Tegnapelőtt és tegnap teljes egy óra különbséggel jártak a toronyórák. Éjjel, ha valakit balvégzete városunk utczáiba hoz, halavány sejtelve sincs arról, hogy hány óra lehet. Máshol iparosra van bízva a város összes óráinak gondozása, így aztán nem fordul elő ilyen eset. Egy toronyórának — például a nagytemploménak — kivilágítását is elbírná talán még a város költségvetése. Vagy nálunk éppen nincs semmi gond? Vagy nincsen rá pénze?

— **Eljegyzés.** Kerékgyártó László tépei ev. ref. kántortanító jegyet váltott Debreczenben Tóth Mihály polgártársunk kedves leányával, Juliával.

— **Apácák gyűjtése.** A h. főkapitány 5 napi könyöradománygyűjtésre adott engedélyt a budapesti Hermina-ut 21. sz. a. apácza kolostor két küldöttjének.

— **Felfedezett temető a kut utczában.** A kut utca végén napok óta ásásokat végeznek, hogy csatornákat és gázcsöveket rakhassanak le. Tegnap a munkások igen sok csontvázat, koponyát találtak, melyekből megállapították, hogy ott temető volt. A holtak megzavart álmukat majd a péterfiutcai temetőben folytathatják, ahova a kórházba behordott csontvázokat holnap eltemetik. A munkát különben zavartalanul folytatják tovább a kut utca végén.

— **Mi kamatot szednek a zálogházak?** A zálogházak intézményét sokan ócsárolják, bár kétségtelen, hogy a humanitás azt követeli. Persze kívánatos volna, hogy a zálogházak a humanus elvektől ne távolodják el tulságos messzire. A mostani kamatok érzékenyen érintik a sok tehertől roskadó népet és a kormánynak kötelessége arról gondoskodni, hogy a megszorult szegény ember minél olcsóbb módon juthasson pénzhez. A kereskedelmi miniszter ebből az elvből kiindulva, elhatározta, hogy szabályozni fogja, azaz a szükséghez képest le fogja szállítani a magánzó zálogházak meglehetősen borsos kamatait. A kereskedelmi miniszter e végből leiratot intézett a hatóságokhoz, melyben sürgős felterjesztését kéri a debreczeni magánzólagházakra vonatkozó adatoknak.

— **Tilos koldulás.** A rendőrség Deutsch Salamon kovácsii (Szatmár megye) ifjut elcsipte, mert a piac-utcai üzletekben koldult.

— **Tizenegy éves csavargó.** A rendőrség rég ismert alakja Danka József 11 éves csavargó. Egész sereg lopást követett el már Debreczenben is. A legutóbbi hetekben eltűnt innen a kis csavargó, akiről most Biharpuspökiből kapott értesítést a rendőrség. Ott csavargott és lopott. Hazatolonczolják.

— **Kofák harca.** A gyümölcsösön Jakab Juliánna kofa megtámadta Kovács Jánosné és Kubinyi Jánosné gyümölcsárulókat, mert azon a helyen nem árulhatnak. Lett aztán ebből olyan háboru, amelynek a rendőrök is alig tudtak véget vetni.

— **Csavargók.** Csavargásért fogták el kedden éjjel Bán György nagykarolyi születésű cserepező segédet, ki saját vallomása szerint másfél éve csavarog munka nélkül. A rendőrség fogházába zárták. — A rendőrség elfogta Nagy Gábor többször büntetett csavargót is, aki a Piac-utcán kéregetett. Nagy Gábort a város területéről végleg kitiltotta már a rendőrség. Kéregetésért tiltott visszatérésért lezárták.

— **Javíthatatlan csavargó.** A város területéről régen kitiltotta már a rendőrség Fehér Sándor csavargót, de ő csak visszajött. A rendőrség letartóztatta, mint gyanús alakot, aki a más zsebében szeret kotorászni.

— **Talált tárgyak.** Az utcán 5 koronás, zöld színű ruhatisztításról szóló czédula szobakulccsal és István-gőzmalmi őrleési czédula találtatott. Igazolt tulajdonosai a rendőrség bünyői osztályán átvehetik.

x **1000 drb. „King” cigaretta hüvely 1 frt.** „King” parafával 1.80, Egyiptomi különlegesség „King” 1.20, valódi „Pharao” 1.50. Kapható kizárólag Mentze Henrik ujdonságok áruházában.

TÁVIRATOK.

Alexis megkeresztelése.

Pétervár, augusztus 24. Ma volt a Péterhoff palota udvarában épített templomban az orosz trónörökös, Alexis nagyherceg megkeresztelése. A diszcsapat előtt kozákok és huszárok vonultak fel. A keresztelőn megjelent a csár, az özvegy czárné, a görög királyné, a meklenburgi nagyherceg, Henrik porosz nagyherceg, Battenberg Henrik herceg. Mikor a metropolita a trónörökösöt megkeresztelte, a csár az András renddel feldiszipolta a kis nagyherceget. Ezután harangzugás és 300 ágyulövés hirdette a népnek, hogy leendő czárját megkeresztelték. Nagy diszmenetben vonultak vissza a palotába.

Bányaszerencsétlenség.

Budapest, augusztus 24. Granoven mellett az egyik bányában gázrobbanás történt, 21 ember meghalt s hárman súlyosan megsebesültek.

Az orosz czár kiáltványa.

Pétervár, augusztus 24. (Az orosz távirati ügynökség jelentése.) Alexis nagyherceg trónörökös születése alkalmából kegyelmi manifesztumot bocsátottak ki, amely elrendeli: A testi fenyték a paraszt lakos-

ságra, valamint a hadsereg és a hajóhad tagjaira nézve, a hol ismételt kötelességszegések esetén még alkalmaztatott, eltöröltetik. Minden paraszt hátraléka váltásöszszegből, gazdasági adókból és más illetékekből elengedtetik és a lakosság céljára adott kölcsönök visszafizetésétől. Azonkívül elengednek különböző pénzbüntetéseket. Vétsegek, amelyek pénzbüntetéssel, elzárással vagy várfogsággal jogkövetkezmények nélkül büntetettnek, büntetlenek maradnak, ha a trónörökös születése napján az elzárást még bírólilag nem tették folyamatba, vagy ha a bírói ítéletet még nem hozták meg. Azonkívül számos kedvezményt állapít meg a rendelet a büntetésekre és rabokra nézve. Politikai büntetéseket, a kik jó magaviselet által tüntették ki magukat, a büntetés idejének letelte után az igazságügyminiszter ajánlatára visszanyerhetik polgári jogait. Politikai büntettek, amelyek a trónörökös születésétől visszafelé számítva 15 éven át ismeretlenek maradtak, átadatnak a felelősenek. Politikai büntetéseket, akik külföldre menekültek és hazájukba visszatérni óhajtanak, a belügyminiszter utján erre engedélyt kérhetnek. A finneknek minden 1904. január elsejétől január tizenégyig esedékes és a trónörökös születésekor még le nem fizetett illeték- és földadó hátralékait, továbbá a készpénzben, gabonában, vagy lisztben adott kölcsönök egynegyed részét elengedik. Finnország saját eszközeiből 3 millió márkából érintetlen alapot teremtenek a föld-nélküliek szükségleteire. A falusi vagy városi községekre a katonai sorozó hatóságok tagjai választásának elmulasztása miatt 1902—1903. években kivetett és eddig még be nem hajtott pénzbüntetéseket elengedik Finnországiaknak, a kik az országot engedelem nélkül hagyták el, megengedik, hogy a folyó év folyamán visszatérjenek. Katonai szökevények visszatérésük után tartoznak rögtön jelentkezni. Finnországiak, akik kivonták magukat a katonai kötelezettség alól, büntetlenül maradnak, ha a trónörökös születésétől számított három hónap alatt a katonai hatóságnál jelentkeznek. Vétsegek, lopást, rablást és sikkasztást kivéve nem esnek büntetés alá. A finn kormányzó utasítatik, hogy tegyen megfontolás tárgyává oly intézkedéseket, amelyekkel egyhiteni lehet a sor-sát azoknak a személyeknek, akiknek a Finnországban való tartózkodás meg van tiltva. A birodalomban azoknak a zsidóknak a családjaikat, akik a katonai kötelezettségtől kivonták magukat, felmentik a rájuk rótt pénzbüntetésektől. Végül kilátásba helyeztetik a Japánnal való háborúban elesett tisztek és katonák gyermekeinek ellátása és neveltetése.

Az amerikai magyarok.

Budapest, augusztus 24. A clevelandi Magyar Híradó most érkezett száma az inparlamentáris konferenciára tengerentúlról utazó magyarországi képviselők fogadásának előkészületeiről írja a következőket. A magyar képviselők fogadtatására „Egyesült Magyar Egyletek” czimen bizottság alakult. Az egyletek elnökeit a bizottság alelnökeivé választották meg, a bizottság diszelnökévé pedig egyhangulag, Illyasevits Kornél gör. kat. lelkészt. A sajtóbizottságnak tagjai lettek Szinyenyey J. elnöke alatt, a „Magyar Hirmondó” és Szabadság new-yorki képviselői és a Népszava szerkesztője. Biztos forrásból halljuk, hogy a magyar vendégek két csoportban jönnek: az első csoport augusztus

28-án, a második csoport szeptember harmadikán érkezik, az utóbbival jön Apponyi Albert. A bizottság elhatározta, hogy csupán zártkörű banket tartására szorítkozik, amely teljesen független lesz az egyletek által rendezendő ünnepegektől. A banketett a magyar inparlamentáris bizottságnak rendezik.

Az orfeum diva szoknyája.

Budapest, aug. 24. Egyik Andrassy-uti éjjeli kávéházban, ahol artistanők szoktak összejönni az éjjel utáni időben, G. Mici kisasszony, átváltozó művésznő, a brazíliai csalogány két pályatársnőjével egy sarokasztalnál szüresölgette a „szelet fagyaltot pohárban és szalmaszállal.” A szomszédságban levő asztalnál Gy. Róbert fiatal bankhivatalnok mulatozott barátai és néhány könnyűvéru hölgyike társaságában. A bankhivatalnok cigarettára gyujtott s eldobta az égő gyufát, amely Miczi kisasszonynak 160 koronás selyemruháján egy 20 fillér nagyságu folytonossági hiányt idézett elő. A bankhivatalnok udvariasan bocsánatot kért, a chasonette-énekesnő azonban nem elégedett meg ezzel, hanem kártérítés miatt bepörölte Gy. Róbertet. Ma tárgyalta az ügyet a VI. kerületi királyi járásbíróóság és a tanuk meghallgatása után a gondatlan bankhivatalnokot 120 korona kártérítésre kötelezt.

Az orosz-japán háborúról.

Port Artur ostroma.

London, augusztus 24. Csifuból megdöbbenő hírek érkeznek a várórség állapotról, amelyek közül legjellemzőbbek a helyőrség roppant kimerültségére vonatkozók. A tűzörség állítólag már nem képes talpon állani, összerogynak a kimerültségtől, az állandó készenlét dacára az ágyuk mellett. Innen van, hogy az orosz lövegek nem találják s a Liaotesan hegyről való visszavonulás alkalmával az orosz ágyukat már használhatatlanná tenni, sem elvontatni nem tudták. Stössel minden bátoritása hiábavaló. A legénység már egészen elfásva néz sorsa elé. Bizonyosra veszik, hogy a vár alig tarthatja magát pár napig még.

Az orosz hajók végkizdelmé.

Csifu, augusztus 24. A port-arturi flottát Stössel utasította, hogy távozzék a kikötőből, mert biztos pusztulás fenyegeti. Uchtomszkij herceg a Sebastopol zászlós-hajóval az élén, tényleg kivonult a kikötőből. Erős ágyuzás halatszik. Azt hiszik, a japán hajóhad megütközött velük s ez hallatszik Csifuba, nem pedig a vár bombázása. Ellenőrizhetetlen hírek keringenek az orosz hajóhad teljes pusztulásáról. Állítólag az orosz páncélos „Sebastopol” aknára került, két orosz czirkálót elsüllyesztettek, egy páncélost elfogtak a japánok, kettőt pedig az oroszok robantottak fel. Az orosz hajók a japán admirális hajónak rontottak, de céljukat nem érthették el. Az orosz flotta tökéletesen megsemmisült.

Anglia Oroszország ellen.

London, aug. 24. Az orosz önkéntes flotta újabb vakmerősége miatt nagy az izgalom az egész angol társadalomban. Diplomáciai körökben is a legnagyobb felháborodással tárgyalják az újabb garázdalkodást. A „Comedian” feltartóztatása után az összes Kelet-Ázsia felé haladó hajók a dél-

1904/240 7-8 oldal

Kieszen. István

afrikai kikötőkhöz menekültek s nem mernek elindulni. Különösen azon hajók, melyeknek rakományában Japán vonatkozása is volt. Az angol kereskedelmi és hajóstársaságok kikelnek a brit kormány gyenge eljárása ellen.

London, aug. 24. A harcztéri eseményeket csaknem egészen háttérbe szorította az angol hajózást ért két botrányos sérelem. A sajtó példás megtorlás követelését ajánlja. Különösen Hipsang elsüllyesztése a Bosztoni által okozott rettenetes izgalmat. — Mint megállapították, a gőzös abszolúte nem vitt semmiféle hadi dugarut, sőt japánok se voltak fedélzetén. A hajó szabályos világítással angol lobogó alatt haladt. Mégis rátámadt a Bosztoni minden ok nélkül, utasai közül soknak életét kioltották a hajóra zúdított gránátok, végül elsüllyesztették.

Pétervár, augusztus 24. Itt nagy konsternációt keltett az angol hajók elsüllyesztése. Illetékes körökben semmit sem tudnak a dologról. Hivatalos jelentések még nem érkeztek, de előre is kijelentik, hogy a feltartóztatás és elsüllyesztés az orosz kormányának a tudtán kívül történt meg. — Londonba már megérkezett Landsdowne márkí rövid és energikus tiltakozó jegyzéke. Diplomáciai körökben azt állítják, hogy ilyen erős hangujegyzékre alig emlékeznek. Különösen nyomott hangulatot idéz elő a berlini illetékes körök hideg állásfoglalása. Washingtonban is — hír szerint — erősen elítélik az orosz hajók eljárását. A Sanghajba menekült hajók dolgát is határozottan károsan befolyásolta az orosz hajók legutóbbi érhetetlen eljárása.

Aknára ment orosz hajó.

Tokió, augusztus 24. A Szebasztopol hadihajó kedden reggel elhagyta Port Arturt és aknára jutott. A hajó erősen oldalt dült és vissza kellett vonatni a kikötőbe

REGÉNY-CSARNOK.

Egy rendőr naplójából.

V.
Birike szerencsése.

Irta: **Laky Imre.**

25 [Tilos az utányomása.]

Wolff ur érezte is a jólétet Ágnes asszony körül, érezte a szaporodó tőke illatát, s bármely pillanatban kész lett volna az áldozatokra, még az Ágnes által nem kedvelt socialis eszméinek feladása árán is, hogy a testes asszonysághoz eddigi illegitim viszonyát legitim-mé változtassa.

— Várjunk, míg Birike férjhez megy! hangzott a felelete, valahányszor Wolff ur erősebb ostromot indított elhatározása ellen. Nézze, nem soká kell már várunk!?

A szoba szegletébe félre húzódott fiatal párra mutatott. Nagy János hegedült, Birike a mester utasítása szerint csengő, sóprán hanggal énekelte a fülbemászó dalamokat.

Wolff elmélázott, mintha valami nagy dologban törné a fejét.

Tizenhatodik évét töltötte be Birike, mikor a két bizalmas barátné, Ágnes assz-

zony, meg Julis ténsasszony, a házmesterné, behatólag tárgyalni kezdtek jövődó sorsa felett.

— Isten tudja, mikor választják ám meg tanítónak? sóhajtott a téns' asszony.

— Azon én már nem búsolok. Csak üresedés legyen.

— Hogy hogy?

— A minap beszéltem a méltóságos urral. Azt mondta, biztos!

A házmesterné bámulva csapta össze húsos, fehér kezeit:

— Micsoda szerencsése van ennek a Birikének!

Birike nevenapja volt. Ez estét szokatlan fényvel ünnepelték meg a kerberg, illetve a szentély lakói.

Az ajándékok közt legjobban tetszett Birikének az anyjáié, meg a Janié. Az anyjáié volt az a formás, mesebeli czipellőre emlékeztető, magas sarku, sárga sevrő bőrből készült félcipő, mely előnyösen tüntette fel áttört, fekete harisnyába bujtatott labacskaiknak arányos idomait. A Janié volt az arany karika gyűrű, melyet ujján hordott.

Eltelt a gyönyörtől, mit kis szívének ez a sárga bőr és sárga ércdarab okoztak. Hol egyiket nézte, hol a másikat.

A vacsora szokatlan fényességét emelte a bor, amelylyel nem fukarkodott a ház asszonya.

Idegen csak egy volt a társaságban. Fényes ur, egyik színház tagja. Most még csak a karban énekelte. Wolff ur hozta, kinek régi jó barátja. Valamikor együtt kezelték a gyalut. Fényes ur azonban aranyat érő kincset fedezett fel a torkában, a szegletbe vágta a gyalut.

Ágnes asszonynak nem igen volt inyére a meghívás, csak Wolff hosszas unszolására egyezett bele.

— Birike hangja isteni. Kár egyszer szakértő által ki nem próbálni. Hiszen nem kell azért mindjárt szinpadra menni! De lássa legalább az ember büé, vagy bá?

Bájkerti ur, ki a suttogva folytatott társalgást kihallgatta, gúnyosan felkaczagott.

Valami olyasmit hangoztatott, hogy a ki egyszer egy pár czipőt elnyűtt a szinpadon — stb. stb.

Ágnes bosszantotta a fogadatlan prókátorkodás. Ingerülten kinyilatkozta:

— Csak azért is. Hívja meg, emberem, Fényes urat.

Az ultimátumra Bájkerti ur csak annyit mondott:

— Jó, jó. Kár lesz bolondítani azt a leányt.

Jánosnak ki a vacsora alatt boldogságtól sugárzó arcczal ült Birike mellett, fel se tűnt Fényes ur jelenléte. — Risto nem látott, nem hallott semmit, evett hat helyett. Seprő ur is a derék, becsületes utczaseprő, ki a művész mellé került, idegesen mozgolódott helyén. Maga sem tudta miért, de szerette volna seprűjét elővenni, hogy kiséperje vele Fényes urat.

A vacsora Bájkenti ur fényes diktórával végződött. Éltette Birike kisasszonyt, ki a mai nappal immár belépett a nagy leányok sorába, s ki (itt mélyen meghajolt a fiatal fia előtt) nem sokára belép az életnek abba a szakába, melyben Hymen rózsaszín lánccal fűz össze holtomiglan-holtödíglan két egymásnak teremtett szerető szívet.

Dörgő éljenzés követte szavait, csak Fényes ur nézte ábrándos, álmatag szemekkel a fiatal párt. Akkor eszmélt fel, mikor Birike poharát az övéhez kocczintotta.

Mély tisztelettel meghajolt a lány előtt feléje nyújtotta karját, s hirtelen csókot nyomott a lányka zavarral odatartott kezére.

— Kisasszony! sok-boldogságot kívánok önnek.

— Szemtelen fráter ám az ur!

Fényes ur úgy tett, mint a ki nem hallotta a megjegyzést. Elfordult s tovább udvarolt Julis asszonynak.

Asztalbontás után Pista elővette harmonikáját, játszott. A párok táncra perdültek.

Fényes ur Julis téns asszonynyal, Wolff a lihegő Ágnessel, János Birikével keringtek. Bájkerti Seprővel zavartalanul fogyasztotta a szegletbe állított asztalról a maradék bort.

A kipirult arczokról csurgott a verejték, a levegő szinte gőzölgött a forróságtól. Neki gombolkoztak még az asszonyok is, úgy jártak tovább. Legelőbb is Pista dől ki. Ujjai megmeredtek, nem bírta tovább. Letette a harmonikát.

A pinczegádorból újabb ital mennyiség került az asztalra, ittak tovább, mialatt János hegedűjét vette elő, s húzta a szebbnél szebb hallgató nótákat. Julis asszony mámorosan dudolta utána a dallamokat.

Fényes Birike melé húzódott, könyörgött, hogy énekeljen. Bevallotta, hogy csak azért jött el, hogy isteni hangját hallja. Sok szépet hallott már erről a hangról!

Suttogott aztán a festett falak titkairól, a hévről, a primadonnák dícsőségéről, koscsiból kifogott lovakról, virágokról, melylyel a lelkesültségtől tomboló közönség kedvenchezét elárasztja, kincsről, gazdaságról, az igazi boldogságról.

Birike mámorosan, csillogó szemekkel hallgatta.

János hirtelen félbeszakította a játékot. Észrevette a suttogókat, valami szurást érzett szívében.

[Folytatjuk.]

Az Alföldi takarékpénztár
hitelrészes csoportja
a nyílt számla követelések
leszámitolását
megkezdte.
Bármely felvilágosítás-
sal szívesen szolgál az
intézet ügyvezetője.

Elvállal mindenféle szobafestéseket és tapetirozásokat a legjutányosabb árban
Horváth András
mázoló-, szoba- és templom-festő
= DEBRECZEN, =
Piacz-utca 21. szám alatt.

Fényképező gépek, leme-
zek, filmek, előhívó és rögzít-
tők, aranyfürdők, cartonok
dus választékban gyári áron
részletfizetésre is kaphatók
BORSOS KATÁNÁL
DEBRECZEN, városház épület.
Tanítás és sötétkamara használata
díjtalan.

Apró hirdetések.

10 szögig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A egkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Bórhulladék igen olcsón eladó Simonffy-u. 15. sz. a.

Kitűnő faj csemege szőlő 5 kilogrammos kosarakban 48 fillér házhoz szállítva. Darvas Miksa fűszer- és csemege üzletében Teleki-utca 104. szám. Telefon 294. szám.

Legolcsóbb biztosító. Egy egész család életbiztosítását nem az „Adria”, sem a „Gresham” irodája, de **Gondy és Egey fényír-dája** eszközli. Egy egyszerű díj lefizetése mellett adnak egy sikerült, családi csoportképet. A szülők nagy aggodalma ellévé hárítva, nyugodtan láthatnak napi teendőjük után, mi magában fél életbiztosítás.

Író irással bíró egyén irodai munkákra olcsón vállalkozik. Czim a kiadóban.

Egy kisebb lakás mely áll 1 szoba, konyha és egyéb hozzátartozékokból, október 1-től kiadó **Bercsényi-utca 69. sz. a.**

Kitűnő ebéd és vacsora kosztot kaphat 2 fiatalember Csapó utca 3. sz. atatt.

Jókarban levő butorok elköltözés miatt darabonként is jutányosan eladók **Bercsényi-utca 69. szám** alatt.

Eladó birtok és szeszgyár. Egy 1200 katasztrális hold kiterjedésű, kitűnő minőségű birtok, melyen a legjobb karban lévő gazdasági épületeken kívül egy mezőgazdasági szeszgyár van, évi 2000 hectoliter termelés és hectoliterenként 10 korona refectióval, 50 katasztrális hold dohánytermelési engedéllyel eladó. — Hol és kivel lehet értekezni? megmondja a kiadóhivatal.

Rákóczi- és Kuruczokról című füzet 20 fillér leszállított árban kapható a kiadóhivatalban.

Darabos-utca 57. sz. a. ház, mely évente 1500 kor. lakbért jövedelmez, jutányos árban eladó.

Egy fűszerkereskedő segéd felvétetik. Czim a kiadóhivatalban.

Építkezésből kimaradt 2 pár vasajtó olcsón eladó **Nemzetőr-utca 1. sz. a.**

Debreczeni első elektrotechnikai vállalat távbeszélő és távjelző berendezésekre, villamhárítók, villamvilágítás és erő átvitelre, villamos jelzőtelepek, tűzjelzők, vizállás-mérők. Elvállal mindennemű az elektrotechnika szakába vágó berendezéseket és javításokat **Földvári L.** Kossuth-utca 1. szám az udvarban. — Telefon szám 168. Távbeszélő és táviró építéshez szükséges mindennemű készülékek és anyagok, valamint gyógyászati, fizikai készülékek és telepek raktára.

Barnum & Bailey

heles szépség csoportja is Töröktől Kun-féle **Matild** szépség szerkeket használ, mert a **Matild arczenőcs crém** a legjobb az összes hirdetett szépség szerkeket között, leveszik ezek a legvastagabb szeplőt, májfoltot vagy bármilyen más bőrszínnyaságot az arczról, a szerárát minden csürés csavarás nélkül visszahagyja a czim: **KUN** gyógyszerész párisi laboratorie cosmetique „Matilde” magyar r-szági műlaboratoriuma. (Alapított 1895. Budapest.) Debreczeni raktár: **Tóth Béla** gyógyszerészében.

Sürgöny

a debreczeni tánczedvelő fiatalokhoz.

Van szerencsém tisztelettel tudatni és meghívni a fiatalokat, miszerint a vidéki tanításomból haza érkeztem, vasárnap, azaz f. hó 28-án

táncziskolámat megnyitóm

a Margit fürdő dísztermében reggelig tartó tánczestélylyel egybekötve.

Belépti díj uraknak 40 kr. hölgyeknek 20 kr.

Kik nálam akarnak tanulni mai naptól kezdve beiratkozásokat elfogadok a táncziskola helyiségében bármely időben, magán órákat is adok az illetőnek tetszés szerinti időben. A tanfolyam 10 hétre terjedő, igen jutányos tandíj mellett tanítok mindenféle modern tánczokat.

Vasárnaponként pedig kis bált rendezek.

Tanulási estélyek kedden, csütörtökön, szombaton este 8—10 óráig.

B. pártfogásukat kérve

maradok tisztelettel

Szabó Miklós,
táncztanító.

Háromszori bekenésre

megszabadul kellemetlen lábizzadásától. Egy korona ellenében (tiz levéljegy) bérmentve küldi **Riesz, Halas.**

Gép- és malom tulajdonosok és szakiparosok figyelmébe!

Tisztelettel tudatom, hogy műhelyemet kibővítettem és több új géppel is felszereltem, többek közt

vasasztorga- és vasgyalu géppel

eddig ez utóbbinak Hajdumegye közönsége nagy hiányát érezte, mert minden csekély munkát Bpestre kellett küldeni gyalulás végett.

Továbbá elvállalok mindenféle **gép-részek** ujonnan készítését vagy javítását, **szerszámgépek** készítését.

Ajánlom új találmányu és szabadalmazott vasszerkezetű és felülnyomásu

borsajtóimat és szőlőzúzóimat

mely az eddigieket teljesen felülmúlja.

A borsajtó **fatányérral** van ellátva, úgy hogy a mustlé vasrészekkel nem érintkezik s ez által a bor későbbi megfeketedése meggátolódik. A törkölyt egy darabban lehet kivenni.

Raktáron minden nagyság nagy választékban.

Elvállalt munkát felelősség mellett pontosan és a lehető **legolcsóbb árban** teljesítek.

Szives pártfogást kérek, tisztelettel

PREIZLER MÓR

műlakatos és gépjavitó műhelye
DEBRECZEN, Deák Ferencz-utca 22.

Konyári Sóstó fürdő

megnyit május hó 1-én.

Gyógyítja a körvély kórt s annak következményeit, u. m. csontszuit csontvelőlob, összezsugorodott izület stb. mindennemű köszvényes, csuzos bántalmakat, bármiféle bőrbajokat, továbbá sápkór, máj, lép, vese és belső dagana tokat, különösen női és férfi bajokra legkifejtőbb hatásu.

Fürdő orvos: **Dr. Móricz Ernő** pocsaji tb. járás orvos.

Kifogástalan tiszta fürdők, jól berendezett lakások, előkelő vendéglők (kitűnő ételek és tisztán kezelt italok személyes felügyeletünk alatt allanak) és a mi fő, mélyen leszállított árak mellett, rendkívül figyelmes kiszolgálásban részesülnek a t. fürdővendégek.

Vasuti állomás: Hosszupályi, Debreczen—N.-Létai vonalon. Posta és táviró állomás helyben. Minden vonat érkezésnél kocsik állanak rendelkezésre.

Tisztelettel

a Konyári Sóstó fürdő
igazgatósága.

A Maradék Áruház olcsó árakban utólérhetetlen.

Minden vevő, aki 5 forint árut vásárol, bármely átadott fénykép után egy életnagyságu képre, (amelynek bolti ára különben 10 forint) tarthat igényt, amelyet bármilyen időben elkészíttetek, gyönyörű szép kivitelben — csupán a papirkeretért és a beszerzésnél felmerülő költőségért 1.50 krajczár fizetendő. A kép kivitele úgy az üzletben, mint a kirakatban látható.

Paplanokban meglepő szép választék.
1 méter Taft selyem 49 kr.
MARADÉK ÁRUHÁZ

Ranunkel-ház, Bika szálloda mellett, szembe a Tisza palotával.